

תמלול לחימה על בסיס עתודות

שקף מס' 1 – לחימה על בסיס עתודות

יש דרכים רבות לעריכת תמרון וההיסטוריה הצבאית מלאה בהן. בעידן המידע, בתרחיש הישראלי התמרון הנראה רלוונטי יותר מאחרים הוא התמרון אל העומק – אל מרכזי העוצמה של האויב, תוך התכתשות מינימלית באויב המצוי בדרך אליהם.

לחימה אל העומק משמעה חדירה עוצמתית מהירה – ולכך שתי דרכים עיקריות – מאמץ עיקרי המתקדם בכובד משקלו ועצמתו בנתיב שנבחר מראש ודורס כל מה שנקרא בדרכו

ותמרון מתפרס או מתכנס המתפתח על בסיס הצלחה וניצול הזדמנויות – מוביל אותו כוח קדמי והכוח העיקרי מופעל לאחר יצירת מגע ראשוני כניצול הזדמנות או הצלחה.

לכל צבא, וגם לצה"ל כמובן יש שני אילוצים בסיסיים המכתיבים דרכי פעולה אפשריות – הגיאוגרפיה – ובניין הכוח – כל השאר הם אילוצים אד-הוק – מצב נתון במועד המלחמה.

מאחר ואין לנו השפעה על הגיאוגרפיה, אנחנו צריכים לבנות משוואה בה בניין הכוח יאפשר שימוש מוצלח בגיאוגרפיה בתורת הלחימה בפועל – לחימת אודות משוריינות במדבר סיני במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים הם דוגמה מוצלחת, לחימת אוגדות משוריינות במלחמת לבנון הראשונה הם דוגמה לאילוץ וכמעט אונס, ובמלחמת לבנון השנייה בלבול ותסכול בהפעלת הכוח.

בדיון הזה אנחנו דנים בדרך השנייה.

עידן המידע נותן לנו כלים רבים וטובים לממש את הלחימה על בסיס עתודות, כאשר הרעיון בה הוא שיש ביכולתנו לרכז עוצמה מכל מיני מקורות לפעול במתואם למוקדי הכרעה.

ארגון המערך בצוותי קרב, הפעלת תמיכה וסיוע מהעומק אל העומק, מיצוי המרחב האווירי הנמוך – כל אלה הופכים את כלל הכוח הלוחם לכוח המכריע.

שקף מס' 2 – תמרון מבוסס עתודות

התמרון מיועד להביא להשגת מטרת המלחמה מוקדם ככל האפשר ובמחיר נמוך (לנו) ככל האפשר, המטרה אינה להכאיב לאויב אלא להכריע אותו, ולשם כך התמרון אינו מחפש מטרות לפגיעה או ספירת גופות, התמרון צריך להוציא את מערכות האויב מהאיזון התפעולי שלהן (עליונות) לנטרל את יכולתו לתפקד ביעילות (שליטה) ולעמוד בפני פעולת כוחותינו.

לשם כך צריך לבחור את יעדי הלחימה לפי סדר יורד של חשיבותם לפעולת מערכות האויב ולפי מידת השפעתן על מקבלי ההחלטות – כל מרחב לחימה ומקבלי ההחלטות שלו.

כדי לקצר את משך הלחימה צריך לפעול מוקדם ככל האפשר כנגד מרכז עוצמה גבוה ככל האפשר, וכדי להוציא את מערכות האויב מאיזון צריך לפעול כנגד מוקדי עוצמה בעת ובעונה אחת.

בעידן המידע ניתן לפעול כנגד מערכות מרחוק, מהעומק אל העומק ובשילוב כוחות ואמצעים מהאוויר ומהיבשה והים ולהשיג את העליונות הראשונית נדרשת.

אלא שלמטרות השגת ההכרעה – כלומר השגת מטרות המלחמה – עליונות אינה מספקת, צריך להשיג שליטה, וזאת ניתן להשיג רק עם כוח יבשתי.

הכוח היבשתי צריך להתמקד ביעדי ההכרעה – בעומק, קרב הפריצה או ההבקעה הראשוני הוא רק פתיחת הדלת וזאת צריך לעשות עם הכוח הקטן ביותר המספיק, ובעקבותיו פריצה אלימה של עיקר הכוח הנדרש להשגת ההכרעה בעומק – מהר ככל האפשר ובמחיר הנמוך ביותר האפשרי. השילוב הרב-ממדי מהאוויר ומהים מסייע לכוח העיקרי בניידות ובאש – דרך הפעולה מותאמת לנתוני הקרקע והאויב במרחב הלחימה המסוים – ועשויות להיות דרכי לחימה שונות במרחבי לחימה שונים בעת ובעונה אחת.

שקף מס' 3 – תמרון קשיח ותמרון גמיש

לתמרון לעומק מערכי האויב – יש שתי דרכי לחימה עקרוניות, ואין ספור ווריאציות של שילוב ותגבור ביניהן. יש את דרך המאמץ העיקרי והמאמץ המשני – רצף של לחימה וכוחות משטחנו אל עומק מערכי האויב, הרצף אינו חייב לבוא לידי ביטוי בנוכחות הכוחות אלא ברצף הלוגי של ההקדמות ויצירת שובל ורצף בעקבות התקדמות הכוח – זו יכולה להיות הצטברות של רציפות יבשתית המתעבה בהדרגה.

יש את הדרך הפועלת במאמצים מקבילים ומשלימים ללא רציפות יבשתית מתחייבת, המאמץ הקטלני הולם ישירות במוקדי העוצמה של באויב ומתעלם תחילה מכל מערכי האויב בדרך שאינם קריטיים להשגת יעדי הלחימה. יצירת הרציפות והבטחת השליטה במרחב היא בשלב השני של הלחימה – הגרמנים פיתחו את הטכניקה במבצע ברברוסה בפלישה לבריה"מ ב-1941.

בדרך המאמץ העיקרי האויב מוכרע מכובד משקלנו, בדרך בלחימה המרחבית הגמישה האויב מוכרע על-ידי חוכמתנו.

שקף מס' 4 – משפיעים טכנולוגיים

דרך הלחימה על בסיס עתודות ובגישה עקיפה וחכמה אינה אפשרית ללא בניין כוח הנשען על טכנולוגיות מכפילות עוצמה, כאלה המאפשרות לנו לנצל בצורה מיטבית את העוצמה הבסיסית שיש בידנו – איכות הלוחמים והמפקדים ואיכות תורת הלחימה.

ההשפעות הטכנולוגיות מוצאות את ביטוין בתפקוד ובמיצוי היכולות במיטבן – לדוגמה – ריכוז מאמץ, ממשקים ושפה המאפשרים להפעיל מגוון כוחות ואמצעים למשימה אחודה ותחת פיקוד מפקד יחיד – בשילוב סינרגטי.

ורסטיליות – היכולת להפעיל צוותי קרב ואמצעי לחימה למגוון משימות – למשל תותחי ארטילריה הם בעלי מגוון יכולות מוגבל, אבל הגדלת טווח האש שלהם, שילוב המערכות ניהול אש, קיצור משכי רואה יורה וכדומה מאפשר שילובם והפעלתם במצבי וצרכי לחימה מגוונים.

שיפור יכולות הניידות מאפשר להניע כוחות ואמצעים ולהסיט מאמצים, לרכז ולפזר כוח ולממש יכולות של כוח קטן יותר במגוון משימות רב יותר – טורי השריון שזחלו בנתיבי התנועה בהרי הלבנון במלחמת של"ג היו דוגמה לכוח גדול שעוצמתו במגע – מינימלית ואוגדות נקלעו לקרבות קשים כנגד כוחות גדודיים ופולגתיים – ראה אוגדה 162 וחטיבה 500 כדוגמה.

שקף מס' 5 – תמרון בחתכי זמן מרחב ותוצאה

ברמה הטקטית משך הזמן ללחימה מוגבל – הוא צמוד לאירוע, יש הפגות בין אירועים, הלחימה באירוע היא אינטנסיבית ומכרעת נקודתית, מרחב הלחימה תחום בטווח אמצעי הלחימה שתחת פיקוד בעיקר, הכוחות מבוססי צוותי קרב על בסיס מקצועי-טכנולוגי לעתים רגלי לעתים משורייני.

ברמה המערכתית נוצר רצף של לחימה טקטית במרחב לחימה אחוד והלחימה המערכתית היא רצופה, ההפוגות הטקטיות במסגרתה מתואמות לרצף לחימה מערכתי הלחץ על האויב הוא רצוף, הוא משנה כיוון ועוצמה על-ידי הפעלת הלחימה הטקטית כמסגרות עוצבתיות בניהול לחימה מושכל, ובהפעלת אמצעי לחימה מרחוק, הלחימה היא רב-ממדית – המרחב האווירי הנמוך הוא שדה קרב יבשתי מובהק והוא חלק אינטגרלי בניהול המערכה.

ברמה האסטרטגית הלחימה היא המרכיב היוצר את תנאי הבסיס להשגת מטרות המלחמה השגת יעדי הלחימה בהשגת עליונות ושליטה נתמכת ומושלמת בלחימה במרחב המידע ובמימוש ההישגים על הקרקע

לוחמת התמרון היא רצופה, משלבת רמות שונות ופעילויות שונות על בסיס משימה אחודה, בעידן המידע היכולות לרכז מאמץ ולחסוך בכוח הן שתי פנים לאותה מטבע – אבל זה מחייב תורת לחימה מוכוונת תמרון, אמצעי לחימה תומכי תמרון (ניידות, אש, מיגון ומידע) – ותפיסת לחימה ממוקדת מטרות מלחמה – בעידן המידע הפיתוי ללחימה על בסיס יחסי ציבור גדול-ספירת גופות והנפת דגלים – זו טעות בסיסית והארגון ללחימה על בסיס בקווי מגע ובמרחבים רצופים. לחימה על בסיס עתודות ומאמץ גמיש ומתפתח מאפשרים להשיג את מטרות המלחמה ביעילות רבה ומאפשרת להתמקד בעיקר ומייד.